



עת"א 58137/05/23 - עידן צדקה, (אסיר) ע"י נגד שירות בתי הסוהר

בית המשפט המחוזי בחיפה

19 יוני 2023

עת"א 58137-05-23 צדקה (אסיר) נ' משטרת ישראל/ שירות בתי הסוהר

בפני עותר	כב' הנשיא רון שפירא
נגד משיב	שירות בתי הסוהר
	עידן צדקה, (אסיר) ע"י ב"כ עו"ד יגאל טרובמן (סניגוריה ציבורית)

פסק דין

הרקע לעתירה וטענות הצדדים:

לפני עתירת אסיר נגד החלטת המשיב להגדיר את העותר תחת פרופיל אסיר אלימות במשפחה (להלן: "אסיר אלמ"ב") ודחיית בקשת העותר לבטל סיווג זה.

העותר מרצה מאסר של 3 שנים החל מיום 14.06.22 (יום מעצרו), זאת בגין הרשעתו על פי הודאתו בעבירות סמים והפעלת מאסר על תנאי. בתאריך 27.07.22, לאחר שניתנה הודעה על הפסקה מנהלית של עבודות שירות שריצה בתיק קודם, החל העותר בריצוי מאסר בפועל בגין עבירות אלימות שבוצעו כלפי בת זוגתו (איומים, הפרת הוראה חוקית והטרדה באמצעות מתקן בזק). מוגדר כאסיר אלמ"ב.

לטענת העותר, לסיווגו כאסיר אלמ"ב יש השלכה משמעותית ביותר לעניין תקופת המאסר אותה יידרש לרצות שכן אלמלא סווג כאסיר אלמ"ב היה צפוי להשתחרר בשחרור מנהלי 16 שבועות לפני תום תקופת המאסר המלאה בעוד שסיווגו כאסיר אלמ"ב מוביל לכך ששחרורו המנהלי יחול 4 שבועות בלבד לפני תום תקופת המאסר המלאה. נטען כי בתקופה בה ריצה העותר עונש מאסר בעבודות שירות בגין תיק קודם במסגרתו הורשע בעבירות של איומים והטרדה באמצעות מתקן בזק כלפי מי שהייתה במועד הרלוונטי בת זוגו, נעצר בחשד לביצוע עבירות בניגוד לפקודת הסמים המסוכנים. בהמשך הוגש נגדו כתב אישום בגין ביצוע העבירות הנ"ל יחד עם בקשה למעצרו עד תום ההליכים והוא נעצר עד תום ההליכים בתיק זה, תיק הסמים. מאחר שלא יכול היה להמשיך לרצות את עונש עבודות השירות בתיק האלמ"ב, ניתנה הודעה על הפסקה מנהלית של עבודות השירות ונקבע כי ירצה את יתרת המאסר בתיק האלמ"ב בבית הסוהר החל מיום 27.07.22 (מאסר שלטענת העותר הסתיים בנובמבר 22). ביום 11.12.22 נגזר דינו בתיק הסמים, זאת לאחר צירוף תיקים נוספים בהם הורשע בעבירות סמים. נגזר עליו, בין היתר, עונש מאסר בפועל למשך 17 חודשים שיחושב מיום מעצרו, 14.06.22. העותר סווג ביום 27.07.22 כאסיר אלמ"ב וזאת בשל תיק האלמ"ב וסיווג זה לא הוסר עד כה.



העותר טוען כי החלטת המשיב לא להסיר את סיווג האלמ"ב למרות שהעותר השלים את ריצוי המאסר בתיק האלמ"ב עוד לפני שנשפט בתיק הסמים, הינה החלטה בלתי סבירה. נטען כי העותר השלים את ריצוי המאסר בתיק האלמ"ב ביום 18.11.22, קרי, כ-3 שבועות לפני שנשפט בתיק הסמים ואין בעובדה שבסופו של יום תקופת המאסר שהוטלה עליו בתיק הסמים חושבה החל מיום מעצרו - 14.06.22, כדי לשוב ולסווגו כאסיר אלמ"ב לאחר שהשלים את ריצוי העונש בגין תיק האלמ"ב. נטען כי החלטת המשיב מביאה לאפליה בין אסירים שלא עלה בידם לאתר חלופת מעצר הולמת ונותרו במעצר עד תום ההליכים לאחר מעצרו בגין עבירה נוספת לבין אלו שעלה בידם לאתר חלופת מעצר הולמת ושחררו לאותה חלופה בתום ריצוי יתרת המאסר מהתיק הקודם. נטען כי ההחלטה שבסעיף 68ג(3) לפקודת בתי הסוהר משחרור מנהלי של 16 שבועות לפני תום תקופת המאסר המלאה נועדה עבור אסירים שהורשעו ומרצים מאסר בשל עבירת אלימות שבוצעה כלפי בן משפחה ואלו זכאים לקיצור מנהלי של 4 שבועות בלבד. העותר השלים את ריצוי המאסר בגין תיק האלמ"ב בעת שהיה עצור בתיק הסמים ומרצה מאסר בגין תיק סמים ולכן החריג הנ"ל אינו חל עליו והוא זכאי לשחרור מנהלי של 16 שבועות לפני תום תקופת המאסר המלאה. לכן מבוקש להורות להסיר את סיווגו כאסיר אלמ"ב.

המשיב טוען כי נקודת המוצא הינה כי על כל אסיר לרצות את מלוא העונש ולאסיר אין זכות להשתחרר שחרור מוקדם. באשר לחישוב תקופת השחרור המנהלי נטען כי שני המאסרים נחשבים למאסר אחד, המאסר האחרון בולע בתוכו את המאסר הראשון, ואין מדובר בשני מאסרים אותם מרצה העותר בזה אחר זה, אלא בשני מאסרים שנמהלו והיו לאחד מבלי יכולת להפרידם. כמו כן, אין מדובר בהצטברות עונשים הניתנים להפרדה. תיק האלמ"ב נבלע במלואו בתוך תיק הסמים. יש חפיפה מוחלטת בין המאסרים ואין משמעות למועד מתן גזר הדין משום שביהמ"ש הורה על החפיפה בגזר הדין בתיק הסמים כאשר קבע כי המאסר בתיק הסמים הוא מיום מעצרו של העותר. לא ניתן להחיל את השחרור המנהלי המורחב על אסירים שמרצים מאסרים בגין עבירות מסוימות ולא מדובר בהחלטה של שב"ס. יש פה תקופה חופפת של 4 חודשים שבה מאסר האלמ"ב נבלע בתוך המאסר בתיק הסמים. על כן, המשיב פעל כדין ואין מקום להתערב בהחלטה.

דין והכרעה:

לאחר שבחנתי את טענות הצדדים הגעתי למסקנה כי יש לדחות את העתירה מהטעם שלא נפל כל פגם בהחלטת המשיב בכל הנוגע לסיווגו של העותר כבעל פרופיל אלמ"ב.

"שחרור מנהלי" הוא שחרורו של אסיר לפני תום תקופת המאסר שעליו לרצות, משיקולים שעניינם תפוסת האסירים בבתי הסוהר" [רע"ב 1049/15 **ניסים ניזרי נ' שירות בתי הסוהר** (18.06.2015)]. על פי סעיף 68א' וסעיף 68ג' לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב - 1971 (להלן: "הפקודה"), בהתקיים תנאים מסוימים הקבועים בסעיפים הנ"ל, ישתחרר אסיר לפני תום תקופת המאסר שעליו לרצות ב"שחרור מנהלי". השאלה שבנדון היא האם בצדק הוגדר העותר כאסיר אלמ"ב ולאילו תקופת שחרור מנהלי הוא זכאי.

המשיב קבע כי העותר מוגדר כאסיר אלמ"ב מכיוון שקיימת חפיפה בין יתרת המאסר שריצה בגין עבירות אלמ"ב לבין עונש המאסר שהוטל עליו בתיק הסמים. לכן נקבע כי מדובר בתקופת מאסר אחת, שכן המאסר בתיק האלמ"ב נבלע בתוך עונש המאסר שהוטל בגין תיקי הסמים, אשר נקבע כי יחל מיום מעצרו של העותר. על כן, נקבע כי בהתאם



לסעיף 68ג(3) לפקודה, העותר אינו זכאי לשחרור מינהלי מורחב, אלא לשחרור מינהלי מוגבל בהתאם לסעיף הנ"ל שנקבע לאסירים בגין עבירות אלמ"ב. כאמור, לא מצאתי כי נפלו בהחלטה זו פגם או טעות המצדיקים את התערבותו של בית המשפט.

מדובר בהליך מנהלי במסגרתו התערבותו של בית משפט בהחלטת הגורם המנהלי מוגבלת למקרים בהם נפל פגם מהותי בהליך קבלת ההחלטה המנהלית, או מקרים בהם ההחלטה המנהלית אינה מבוססת על תשתית עובדתית ראויה או שההחלטה היא בלתי סבירה בצורה קיצונית. שיקול הדעת שניתן לגורם המקצועי הבוחן את הנושא הוא רחב ובית המשפט, המעביר ביקורת שיפוטית על ההחלטה המנהלית של הגורם המקצועי, ייטה שלא להחליף את שיקול דעתו של הגורם המנהלי המקצועי בשיקול דעתו, והתערבותו תצטמצם אך למקרים בהם ניכרים בהחלטותיו של הגורם המנהלי המקצועי פגמים משפטיים, בהתאם לעילות המוכרות מהמשפט המנהלי, דוגמת חריגה קיצונית ממתחם הסבירות [רע"ב 10/06 דוד אטיאס נ' שירות בתי הסוהר (09.05.2006)]. עוד יצוין כי אכן, כפי שטוען המשיב, אין לאסיר זכות קנויה לשחרור מנהלי. ככל שזוכה אסיר להשתחרר שחרור מנהלי, הוא נהנה בעקיפין ממחסור במקומות כליאה [רע"ב 1049/15 הנ"ל; רע"ב 6943/13 שלמה אוחנה נ' מדינת ישראל (14.11.2013)]. עם זאת, האסיר ראוי לכך ששאלת שחרורו המנהלי תישקל על פי סיווג נכון לקבוצת האסירים שאליה הוא משתייך [רע"ב 1049/15 הנ"ל].

מטרת הסעיפים הנ"ל לפקודה הינה להקל על המשיב בכל הנוגע לתפוסת האסירים בבתי הסוהר תוך ביצוע מאזן בין תפוסת האסירים בבתי הסוהר ובין האינטרס הציבורי בשחרור מי שחומרת מעשיו אינה מונעת את שחרורו המנהלי [רע"ב 1049/15 הנ"ל]. כפי שנקבע ברע"ב 7397/19 מחמד אבו זאייד נ' שב"ס (01.12.2019), פקודת בתי הסוהר אמנם אינה מתייחסת לאופן חישוב תקופת המאסר לשם בדיקת זכאותו של אסיר לשחרור מנהלי על פי הסעיפים הנ"ל, אך סעיף 68ה' לפקודה קובע כי "שחרור מינהלי, יראוהו כשחרור על-תנאי כמשמעותו בחוק שחרור על-תנאי ממאסר... והוראות החוק האמור יחולו על שחרור מינהלי, בשינויים המחויבים". חוק שחרור על תנאי ממאסר, התשס"א - 2001, מתייחס לאופן חישובה של תקופת מאסר בסעיף 8(א) אשר קובע כי "תקופת המאסר לענין שחרור על-תנאי, תהיה סך כל תקופות המאסר שעל האסיר לשאת בזו אחר זו, למעט תקופת מאסר שעל האסיר לשאת בשל ביטול שחרורו על-תנאי". לכן, אם מיישמים סעיפים אלה על עניינו של העותר יש לקבוע כי אף לשם בחינת זכאותו של אסיר לשחרור מנהלי יש לסכום את כל תקופות המאסר שעליו לשאת בזו אחר זו וביניהן תקופות מאסר מצטברות שהוטלו עליו בתיקים פליליים שונים [ראו לעניין זה רע"ב 7397/19 הנ"ל, שם נכתבו הדברים לגבי חישוב תקופת המאסר]. כפי שנקבע ברע"ב 7397/19 הנ"ל, תקופות המאסר שמרצה אסיר בזו אחר זו ממספר עונשי מאסר מצטברים מהוות תקופת מאסר אחת לצורך חישוב תקופת המאסר לעניין שחרור על תנאי ולעניין שחרור מנהלי.

במסגרת עת"א (נצ') 16265-06-19 ניר זוהר נ' שרות בתי הסוהר (13.08.2019) נדונה עתירת אסיר נגד ההחלטה המנהלית להגדירו כאסיר אלמ"ב כאשר נדון לעונש של מאסר עולם בלתי קצוב בתוך התקופה בה ריצה עונש מאסר של 36 חודשים בגין עבירות שונות הכוללות גם עבירות אלמ"ב. שם נקבע כי מדובר במאסר אחד כאשר המאסר האחרון בולע בתוכו את המאסר הראשון ואין מדובר בשני מאסרים אותם מרצה העותר בזה אחר זה. עונש המאסר האחרון אינו מבטל את עונש המאסר הראשון ומדובר בשני מאסרים שנמהלו והיו לאחד מבלי יכולת להפרידם. לכן נקבע שם שאין מקום להתערב בהחלטה המנהלית להגדירו כאסיר אלמ"ב. יצוין כי על פסק דין זה הוגשה בקשת רשות ערעור לביהמ"ש העליון, אשר דחה את בקשת רשות הערעור [רע"ב 6050/19 ניר זוהר נ' שב"ס (03.02.2020)].



בעניינו, כאמור, העותר נעצר בגין ביצוע עבירות סמים (שלאחר מכן הורשע בהן על פי הודאתו ונגזר דינו למאסר חופף למאסר בגין עבירות אלמ"ב), כל זאת בעת ריצוי עונש מאסר קודם בגין עבירות אלמ"ב. כאמור, בגזר הדין בגין עבירות הסמים נקבע כי עונש המאסר יחל מיום מעצרו ולכן קיימת חפיפה בין המאסר בגין עבירות אלמ"ב, אשר את יתרתו ריצה העותר לאחר שהופקע עונש המאסר בעבודות שירות במהלך המעצר בגין עבירות הסמים, ובין המאסר בגין עבירות סמים. על כן, בנסיבות העניין, אינני סבור כי יש מקום להתערב בקביעת המשיב כי מדובר בשני מאסרים שנמחלו והיו לאחד מבלי יכולת להפרידם. לכן אין מקום להתערב בקביעת המשיב כי מדובר באסיר אלמ"ב ואין מקום לקבוע שחרור מנהלי מורחב בעניינו.

בכל הנוגע לטענת ב"כ העותר בעניין הפליה בין מי שהיה בידו להשתחרר ממעצר לבין מי שנותר במעצר מכיוון שאין ידו משגת לעמוד בתנאי שחרור ממעצר, הרי שאינני סבור שיש לקבל טענה זו בנסיבות העניין. זאת מהטעם שבמקרה זה תקופת המעצר נזקפה לזכותו של העותר והוא "נהנה" מחישוב תקופת המעצר כעונש. לכן אין מצבו זהה למי שהשתחרר ממעצר ויאלץ להשלים את התקופה שבה היה משוחרר, במסגרת העונש שייגזר עליו. בנוסף, מרגע שנגזר עליו עונש מאסר נוסף שיחושב מיום מעצרו, כאשר בעת מעצרו ריצה גם מאסר בגין עבירות אלמ"ב קודמות, מדובר בשתי תקופות מאסר שהצטרפו זו לזו והפכו לתקופה אחת, כאמור לעיל, ולכן אין מקום לקבל טענת העותר לעניין הפליה.

אשר על כן, לאור המפורט לעיל, הנני דוחה את העתירה.

המזכירות תעביר עותק לב"כ הצדדים וכן לעותר באמצעות שב"ס.

רון שפירא, נשיא

ניתן היום, ל' סיוון תשפ"ג, 19 יוני 2023, בהעדר הצדדים.